
Högskolan Dalarna
Institutionen för kultur och medier
Ljudproduktion, fördjupningskurs 30 hp
Ht 2008

C-uppsats

Musikens betydelse för film

En undersökning om musikens inverkan i film

Författare: Armin Foric

Handledare:
Sten Sundin

Examinator:
Christer Bouij

Abstract

Foric, Armin - Musikens betydelse för film – En *undersökning om musikens inverkan i film* (Högskolan Dalarna 2009) är en uppsats som syftar till att försöka förstå hur bakgrundsmusik påverkar film. Genom att använda sig av ett och samma klipp men med olika bakgrundsmusik vill jag försöka förstå hur musik påverkar uppfattningen av en film.

Syftet är också att jämföra min och Rasmus Wedins uppsats som heter "Ljudet är halva upplevelsen... Minst!" (Högskolan Dalarna 2006) på de punkter där våra frågor matchar varandra.

Den viktiga huvudfrågan är:

- Hur påverkas uppfattningen av en film genom musik?

Sekundära frågeställningar:

- Hur viktig är bakgrundsmusiken för uppfattningen om en films handling?
- Hur tolkar man filmens handling beroende på vad för musik man hör, eller inte hör?
- Hur tolkar åskådaren karaktärens roll i filmen beroende på vad för musik de hör?
- Hur påverkar antalet film/vecka den tolkning man har?
- Hur påverkar en favorit genre uppfattningen åskådaren har?

Jag valde att musiklägga de två första minuterna från filmen "Under ytan finns havet" producerad av elever på högskolan dalarna i tre olika versioner. Jag valde att först musiklägga en version i drama, den andra i komedi och den tredje i skräck utförande, därefter gjorde jag en tittarundersökning med frågor på enkäter som försökspersonerna fick svara på.

Efter att ha samlat in material och sammanställt frågorna så blir mina frågeställningar besvarade. Vi kan tydligt se hur musiken påverkar en film på alla sätt, och inte bara upplevelsen

Nyckelord: Musik, Film, uppfattning

Förord

Tack till alla som har ställt upp i undersökningen och som gjort de möjligt att göra denna uppsats. Speciellt tack till min handledare, Sten Sundin och mina klasskamrater som kom med idéer och förslag.

Innehållsförteckning:

1. INLEDNING

1.2 Syfte/Frågeställning	5
1.3 Forskningsläge	6
- 1.3.1 Lexmann, Juraj, Theory of film music.....	6
- 1.3.2 Wedin, Rasmus, Musiken är halva upplevelsen... Minst!	8

2. Bakgrund, Vad är filmmusik? 9

3. Metod..... 10

3.2 Urval.....	11
3.3 Filmen.....	11
3.4 Musiken.....	13
3.5 Metodkritik.....	14

4. Resultat..... 15

4.1 Diskussion	20
4.2 Resultatanalys.....	21
4.3 Slutsats	22
4.4 Förslag till vidare forskning	23

5. Käll- och litteraturförteckning..... 24

6. Bilagor 25

1. Inledning

Varje gång man jobbar med ett filmprojekt så bör man tänka igenom vad filmens budskap är. Man bör sedan hela tiden sträva efter att budskapet förblir klart under hela filmen, dvs. att den inte överröstas med något annat som gör att man tappar fokuset från filmens handling. Med tiden har man allt mer och mer försökt förstärka filmens handling och budskap genom musik, ljudeffekter och dialoger. Men hur viktig är egentligen musiken för uppfattningen? Detta är ämnet jag tänkt behandla i min uppsats. Hur viktig är bakgrundsmusiken i filmen? Jag kommer också att beskriva filmmusikens ursprung och hur musiken är uppbyggd beroende på vad man vill framhäva, inte minst vad som symboliserar samt utmärker en viss filmmusik

”Att ljudet kan styra oss på detta sätt är ett känt fenomen, men många gånger när jag tittat på film har det slagit mig att det ofta är just tackvare musiken eller ljudet som jag känt vissa saker. Jag började fundera om det faktiskt var så att film ljud och musik kunde spela en nyckelroll, det vill säga att det är just dessa två faktorer som bestämmer hur scenen upplevs.”

- *Ljudet är halva upplevelsen... Minst,*
(Högskolan Dalarna 2006)
- *Rasmus Wedin*

1.2 Syfte & Frågeställning

Syftet med uppsatsen är att förstå hur bakgrundsmusik i film kan påverka uppfattningen om filmens genre. Med andra ord menar jag, hur man med hjälp av musik tolka en och samma film olika? Syftet är också att jämföra mina egna resultat med de resultat som Rasmus Wedin i sin uppsats ”Ljudet är halva upplevelsen... Minst” (Högskolan Dalarna 2006) fick fram och se om de finns några som helst skillnader eller likheter men tanke på att frågorna nästan är likadant utformade, med den skillnaden att han gjorde sin undersökning på högskolan dalarna bland ljudstudenter och jag gjort min på Estetiska programmet på Carl Forska gymnasiet i Västerås.

Då alla frågor i våra uppsatser inte är likadana har jag valt att endast jämföra de som är lika som jag tänkt undersöka i min uppsats. Värt att nämna är också att både Wedin och jag har likadana frågeställningar men olika formluerade.

Min primära frågeställning är:

- Hur påverkas uppfattningen om en film genom musik?

Sekundära frågeställningar är:

- Hur viktig är bakgrundsmusiken för uppfattningen om en films handling?
- Hur tolkar man filmens handling beroende på vad för musik man hör, eller inte hör?
- Hur tolkar åskådaren karaktärens roll i filmen beroende på vad för musik de hör?
- Hur påverkar antalet film/vecka den tolkning man har angående filmen?
- Hur påverkar en favorit genre uppfattningen åskådaren har?

1.3 Forskningsläge

Forskningen inom detta område bedrivs flitigt, men forskningens syfte är inte alltid den samma. Nedan har jag sammanställt den mest relevant forskningen för mig och mitt ämne.

1.3.1 Sammanfattning av Juraj Lexmann, Theory Of Filmmusic:

I boken finns flera kapitel där författaren beskriver sambandet mellan olika påståenden. Det första handlar om ”*Estetisk koppling mellan Visuell Bild och Filmmusik*”¹. Här beskriver han bland annat de strukturella med uppbyggnaden av vad man vill framhäva med musik i en film. Beroende på vad filmen handlar om behöver man lägga tyngdpunkt på olika grejer. Har vi t.ex. En komedi film så relaterar vi alltid till glad och ”rockig” musik medan vi i thriller och skräck relaterar till mörk och mystisk musik. Mycket av detta, eller nästan allt handlar om vårt psyke. Vi förknippar vissa färger med ljus eller mörkt, på samma sätt fungerar musiken. Mörk musik symboliserar rädsla eller fara medan ljus musik och ljusa toner symboliserar glädje och liknande. Kort sagt, precis som vi uppfattar dagsljus med ögonen så uppfattar vi musik med öronen. Ljus är glädje, mörker är inte lika glatt. Ljusa ljud är glädje och mörka är mystik. Detta är något människan har fötts med och som med tiden i filmmusikens historia har framhävts mer och mer pga. Av att filmskaparen själv förknippar de som nämnt ovan.

¹ Sid, 9-38, Lexmann, Juraj, Theory Of Film Music, Peter Land Pub Inc. 2006

Författaren behandlar i sin bok ämnet ”*Semiotik för filmmusik*”² dvs. Tecken som är representativa och utmärker en viss musikgenre. Analyser har gjorts där man bland andra undersökningar i ämnet har studerat de symboler och signaler man använder sig av när man skapar filmmusik, t.ex. att man höjer ljudet när filmen blir spännande eller när något håller på att hända, eller att en mörk ton ligger och spelar för att sedan plötsligt övergå till en smäll eller ett annat starkt ljud som får tittaren att hoppa till. Vi som är vanliga tittare förstår att när vi t.ex. kollar på en film så är det de små ljuden som får oss att tänka till och förstå sammanhanget mellan ljud och bild. Viktigt att betona är att tänka på dessa små ljud när man skapar filmmusik, för som man brukar säga, detaljer utgör en helhet.

Ett av de mest intressanta kapitlen för mig är dock de Juraj Lexmann behandlar i sin bok, kallat ”Uttryckande möjligheter för filmmusik”³. Här berättar han att ”visst finns de riktlinjer och regler för hur filmmusik ska vara, men det finns också en enorm möjlighet att testa sin kreativitet och tänka utanför ramarna”. Det han försöker säga är att de finns många andra möjligheter om hur man ska uttrycka en film med hjälp av musik. Med tanke på det jag vill undersöka i min uppsats så var detta kapitel mest intressant för mig. Här skriver han att ljud är halva bilden, dvs. Ljudet säger lika mycket som bilden, eller nästan mer ibland. Bara för att vissa filmer förknippas med viss musik som nämnt ovan, betyder det inte att det är så det ska vara. Mest intressanta är nog när han säger att ljud kan lura oss vare sig vi är medvetna om de eller inte.

Eftersom vi ser ljud som en självklarhet i filmen så tänker vi oftast inte på vad vi hör, utan vi bara uppfattar det som en del. Men det är inte många som tänker på hur en film utan musik och ljud skulle vara. Det har gjorts studier där elever fått kolla en film utan musik och efter ett par veckor göra om samma sak med musik, för att sedan sammanställa om vad de kommer ihåg mest, handlingen med eller utan musik? Svaret talar för sig självt. En film utan musik är som en bil utan skal, det kan vara vilken bil som helst, precis så menar Juraj att de kan tolkas som att film utan musik handlar om en lycklig pojke som umgås med sin pappa medan de i själva verket handlar om en mördare som jagar barn när man hör musiken. Jag har själv provat att se film utan musik och minst sagt så har Juraj rätt i sin teori, man kan förvirra sig och tro att det är komedi medan man i själva verket sen sätter på ljudet och musiken och inser att de var en thriller.

² Sid, 42-54, Lexmann, Juraj, *Theory Of Film Music*, Peter Land Pub Inc. 2006

³ Sid, 56-104, Lexmann, Juraj, *Theory Of Film Music*, Peter Land Pub Inc. 2006

1.3.2 Sammanfattning av:

”Ljuden är halva upplevelsen... Minst” Rasmus Wedin (Högskolan Dalarna 2006)

Rasmus Wedins uppsats handlar om hur filmljud och filmmusik påverkar oss? Vad berättar det? Och på vilket sätt påverkar det våran uppfattning av bilden och filmen som helhet?

I undersökningen för att få svaren på dessa frågor deltog 30 personer i åldrarna 18-32, från både Musikproduktion A och Ljudproduktion A på Högskolan Dalarna. Resultatet visar att ljudet har stor inverkan på åskådarens uppfattning om vissa delar i filmen, medan andra delar påverkas i mindre utsträckning av ljud och musik

Syftet med hans undersökning är att försöka förklara förhållandet mellan ljud och bild i en vald filmsekvens. Han studerar hur olika ljudalternativ påverkar åskådarens uppfattning av bilden och filmen som helhet.

Han har på samma sätt som jag valt att musklägga introsekvensen i en vald film i tre olika versioner och därefter se hur det påverkar åskådarens uppfattning om filmen

Hans primära frågeställning är:

– Hur påverkar tre olika ljud- och muskläggningar, av introsekvensen, i en vald film, åskådarens uppfattning av filmen?

Sekundär frågeställning:

- Hur påverkas åskådarens uppfattning om vilken genre man upplever att filmen tillhör?
- Hur påverkas åskådarens uppfattning av det upplevda tempot i filmen?
- Hur påverkas åskådarens uppfattning om vilken sorts karaktär mannen spelar i filmen?
- Hur påverkas åskådarens uppfattning om hur karaktären känner sig?
- Hur påverkas åskådarens uppfattning om vilken ålder karaktären har?
- Hur påverkas åskådarens uppfattning av filmens subjektivt upplevda färgton?

Resultaten i hans undersökning visar övertygande svar på dessa frågeställningar. Svaren från hans uppsats har jag valt att jämföra med mina svar jag kommer att få och sammanställa dessa.

2. Bakgrund, Vad är filmmusik?

Först måste man beskriva filmmusiken redan från den första filmen, den såkallade stumfilmen som knappt innehöll något ljud och där man i biografen oftast hade en pianist som spelade samtidigt som filmen pågick. Sedan dess har bara filmmusiken utvecklats och vi vet idag hur omfattade ett musikstycke eller ljudeffekter kan vara. Vi vet ju t.ex. hur de första psykofilmerna var och hur dessa ljudeffekter oftast var, men det var knappast mycket till musik i filmerna. Nu till skillnad från förut så har man en hel orkester som framför ett komponerat stycke och som sedan blir filmens kännetecken. Men det kan också vara en stor skillnad på processen för musikläggandet från förr till idag. Idag har man en kompositör som sätter sig ner och går igenom film steg för steg, och när han sedan skriver noter så är han alltid noga att betona händelserna i filmen.

Musiken i filmen är oftast anpassat till handlingen och inte bara ett kännetecken för filmen. För att beskriva detta mer noggrant, nämner man den såkallade ”kompositörens tidslinje”⁴. Med det menar man den tidslinje som kompositören utarbetar för att komponera sin musik. Kompositören tittar på filmen och utifrån det gör han en tidslinje som ska visa och hjälpa han var i filmen respektive. Nu för tiden så har vi datorer och kan lättare klippa och klistra delar från kompositionen till delar i filmen vi vill ha dom. Förut var detta inte lika lätt, utan man var mer tvungen att arbeta på sättet jag beskrev ovan, men hjälp av en tidslinje. Richard Davis, författaren till Complete Guide To Film Scoring skriver att datorn och alla program underlättar mycket vid dess arbete, även om många kompositörer fortfarande idag arbetar på det gamla viset.

Det innebär kortfattat att man från börjar anställer en kompositör som ska skriva musiken. Han går igenom filmen och kommer upp med idéer, där han utifrån det börjar skriva noter. När denna process är klar så väljer oftast kompositören ut musiker som han är bekant med, men det kan också hända att musiker plockas in lite hur som helst. Oftast rör det sig om en orkester men det kan också vara 5 personer beroende på vad för typ av musik man gör. Man

⁴ Sid, 81, Davis, Richard, Complete Guide To Film scoring, Hal Leonard Corp 2000

kan ju själv förstå vad som händer under denna process och att allt inte bara flyter som på räls. Men efter ska sedan ljudtekniker och andra mixa och mastra låten, inte för att nämna all redigering och dylikt som behövs. Efter denna process är klar så ska man synkronisera låten med filmen, vilken oftast kan vara smidigt eftersom kompositören utarbetat en tidslinje från första början. Detta är mer svårt om kompositören gjort en låt på känsla och överlämnar sedan synkroniseringen till ljudteknikerna. Oftast brukar dessa processer gå smidigt till, men det är inte allt för sällan att händer att låten behöver ändras, eller ibland göras helt om beroende på vad regissören och producenten tycker. Detta kan vara en kompromiss mellan smak sak, men det är oftast därför man anställer etablerade kompositörer.

3. Metod

Eftersom jag tänkte ha en enkät undersökning så går hela min uppsats på att visa upp ett klipp som är så neutral som möjligt, dvs. En sekvens från en film där handlingen inte avslöjas, för att få så neutral genre som möjligt under undersökningens gång. Jag tänkte först visa en vald scen med ljud men utan musik och låta sedan försökspersonerna fylla i en enkät med frågor, frågor som rör filmgenre och annat. Efter tänkte jag spela upp samma scen men 3 andra olika musikgenre som jag lagt som bakgrundsmusik och utifrån det be dessa svara på samma enkät. Resultaten och svaren kommer jag att jämföra och se om det är någon skillnad. Utifrån dessa resultat ska jag sedan visa hur bakgrundsmusik i film kan påverka filmens genre. Jag har också valt att undersöka och jämföra mina svar med Rasmus Wedins uppsats "Ljuden är halva upplevelsen... Minst! Som han skrev på Högskolan Dalarna 2006

Jag valde att använda mig av en tittarundersökning, där 25 stycken personer får se en videosekvens som var musiklagt på tre olika sätt, varav ett sätt var helt utan musik, enbart original ljud.

Frågorna jag valt att ställa i min lyssnarundersökning är:

- Hur många filmer per vecka brukar du kolla på?
- Vilken typ av film gillar du mest?
- Hur gammal är du?
- Vad tror du filmen handlar om? Och varför?
- Vilken roll tror du personen i filmen har?

3.2 Urval

Jag valde att göra min lyssnarundersökning på estetiska programmet, Carlforska gymnasiet i Västerås. Jag valde detta dels pga. Att studenterna där spelar egna instrument samt är intresserade av film och musik, Jag kunde lika gärna ha gjort det på högskolan dalarna bland ljudstudenter fast eftersom Rasmus Wedin redan gjorde en liknande undersökning 2006 så valde jag att satsa på ett gymnasium och sedan jämföra mina och Rasmus resultat på de punkter våra frågor är likadana.

Själva lyssnarundersökningen gick ut på att under tre dagar visa tre olika utföranden av filmen. Detta pga. Att risken för att visa allt samma dag kan påverka resultatet i och med att åhörarna kanske fyller i den första filmen och sedan när man visar andra, fortfarande har den första i bakhuvudet. Det var 25 informanter varav 17 var killar och 8 tjejer. Alla informanter gick i årskurs tre på gymnasiet.

Dag 1: Film utan musik, samt film 1, med musik (Rysare/Skräck)

Dag 2: Film 2 (Drama) Dag 3: Film 3 (Komedi)

3.3 Filmen⁵

Filmen jag valde heter "Under ytan finns havet", en film av Isak Jansson, och är samma film som Rasmus Wedin hade i sin undersökning. Anledningen till att jag valde just den här filmen var dels att jag behövde en film som ingen ur lyssningsgruppen tidigare sett. Samt att filmen redan var perfekt för min undersökning. Det är en introsekvens som är helt neutral gällande handlingen. Därför blev den, den perfekta för just denna undersökning.

⁵ 2009-01-19 Nationalencyklopedin • Lång
<http://www.ne.se/artikel/181251>

Beskrivning av filmsekvensen:⁶

1. **00:00-00:03** – Svart
2. **00:03-00:06** – Text mot svartbakgrund: ”Sommar 06: En film om ensamhet”
3. **00:06-00:07** – Svart
4. **00:07-00:10** – Text mot svartbakgrund: ”Mammaparad presenterar”
5. **00:10-00:11** – Svart
6. **00:11-00:20** – Intoning till: Fast kameravinkel på grusväg i skogen. En bil kör in i rutan från vänster och fortsätter rakt fram längs grusvägen.
7. **00:20-00:24** - Text mot svartbakgrund: ”En film av Isak Jansson.”
8. **00:24-00:26** – Åkande kameravinkel följer bilen ca: 3 meter framifrån på grusväg i skogen.
9. **00:26-00:29** – Kameravinkel inne i bilen från baksätet. Förarens bakhuvud syns.
10. **00:29-00:35** – Svepande kameravinkel från vänster till höger följer bilens färd på grusvägen när den passerar kameran.
11. **00:35-00:41** – Närbild på föraren från passagerarsätet.
12. **00:41-00:47** - Text mot svartbakgrund: ”Under ytan finns havet.”
13. **00:47-01:13** – Kameravinkel ca. 150 meter framför bilen, följer den längs vägen. Ca. 20 meter framförkameran svänger den av och stannar vid ett hus som uppenbarar sig till höger.
14. **01:13-01:40** – Kameravinkel bakifrån på bilen. Mannen kliver ur, tar en kasse och ett målarstativ ur baksätet, går fram jämsides med bilens motorhuv, tittar ut över vattnet, och går till sist ur bild till höger.
15. **01:40-02:02** – Svepande kameravinkel framifrån på mannen och huset. Mannen går från bilen, upp till altanen på huset, ställer ifrån sig kassen och stativet, låser upp ytterdörren, går in och stänger efter sig. Nedtoning till svart.

⁶ Wedin, Rasmus, Ljudet är halva upplevelsen... Minst!, Högskolan Dalarna 2006

3.4 Musiken

Film 1: Skräck/Thriller⁷

I den första filmen som innehåller musik har jag försökt att återskapa en mystisk miljö men mörka toner och högre tempo i musiken. I början av filmen börjar det spelas lite mörkare toner för att sedan övergå till högre tempo och till slut trappa ner när mannen står utanför stugan. Detta för att återskapa en känsla av att han blir jagad och att han till slut i själva verket kanske inte han som är offret. Meningen är främst att han ska vara mördaren men att som sagt man inte ska veta det, en mystisk person som liknar ett offer.

Film 2: Drama⁸

I denna film har jag försökt att återskapa en drama genre genom att använda mig av piano slingor och lite andra instrument som stråkar osv. Denna version har lite segare tempo än den första och ljuden är lite grått och kan kännas ljusare än den första men mörkare än den tredje. Karaktären i filmen är lite smått konstig och varken glad eller ledsen.

Film 3: Komedi⁹

I den tredje versionen har musiken ett högt tempo och är av typen pop skulle jag tro. Musiken innehåller ljusare och gladare toner än de två andra. Karaktären i filmen ska framstå som glad och att hela livet leker för han, men samtidigt ska man undra. Han ska också framstå som den roliga i en film, en person alla gillar och skrattar med.

Film 4: Filmen utan musik

Eftersom jag inte har musiklagt denna version av filmen, utan enbart haft original ljuden med, så har jag alltså inte styrt denna version mot någon genre, utan denna har jag enbart valt att ha med för att se vad resultatet blir om man enbart ser på film med ljud, men utan musik.

⁷ 2009-01-19 Nationalencyklopedin • Ordbok
<http://www.ne.se/artikel/O322208>

⁸ 2009-01-19 Nationalencyklopedin • Lång
<http://www.ne.se/artikel/156161>

⁹ 2009-01-19 Nationalencyklopedin • Lång
<http://www.ne.se/artikel/228116>

3.5 Metodkritik

Eftersom alla människor har olika förutfattade meningar så är det inte säkert att enbart min ljudläggning och det jag visar påverkar dom. De kan ha olika uppfattningar om vad som kännetecknar en viss genre och vad som anses mörkt och ljus. Speciellt om dessa informanter kommer från olika länder där kulturen spelar stor roll, inte minst uppväxten.

Utifrån dessa perspektiv så finns det ytterliggare några faktorer som påverkar min undersökning:

1. Är försökspersonen kille/tjej? Tolkar de bilden och ljudet på samma sätt?
2. Hur bra har jag musiklagt min filmsekvens? Kan den ha påverkat resultaten?
3. Valde jag rätt musik? Dvs. Valde jag rätt kännetecken/musik för skräck, drama och komedi? Eller har vi alla olika uppfattningar om vad som är rätt?

Dessa är några av de kompromisser jag fått leva med under undersökningen. För att svara på alla dessa frågor hade undersökningen vart så omfattande och till synes omöjligt för mig att sammanställa.

4. Resultat

OBS! Jag kommer att först att sammanställa och förklara mina egna resultat och sedan jämföra det med Wedins resultat

När jag sammanställde resultaten så valde jag främst att inte bifoga enkäterna eftersom då sidorna skulle bli fler och mycket mer omständligt att förstå resultaten. Istället har jag valt att sammanställa resultaten i en tabell som visar följande svar på min primära frågeställning och också på mina sekundära frågeställningar.

Min primära frågeställning var:

- Hur påverkas uppfattningen om en film genom musik?

Tabell 1

Genre			Version 1	Version 2	Version 3	Version 4 (Utan Musik)	
	Skräck/Thriller		20 (1)				
	Drama			17 (2)	1	23 (4)	
	Komedi			7	24 (3)	2	
	Action		4				
	Annan		1	1			

Tabell 1: Visar hur försökspersonerna har svarat på frågan "Inom vilken genre skulle du sätta den här filmen i"

Obs! Siffrorna i parantes förklarar vad personerna i fråga har svarat

1. 20 stycken tycker att version 1 stämmer in på genre skräck/rysare. 20 stycken svarade "RÄTT" medan 4 svarade action och en svarade annan genre.

2. I version 2 så verkar de flesta hålla med om att genren för den versionen är drama, även om sju stycken inte tycker det så kan vi ändå dra slutsatsen och säga att resultatet är övertygande. Faktorer kan ha en avgörande roll gällande bedömningen om vilken genre är rätt.

3. Här kan vi utan tvekan se vad för resultat som är mest övertygande, alla deltagare förutom en håller med om att genre i version 3 är komedi.

4. På denna version svarade 23 stycken drama och två svarade komedi

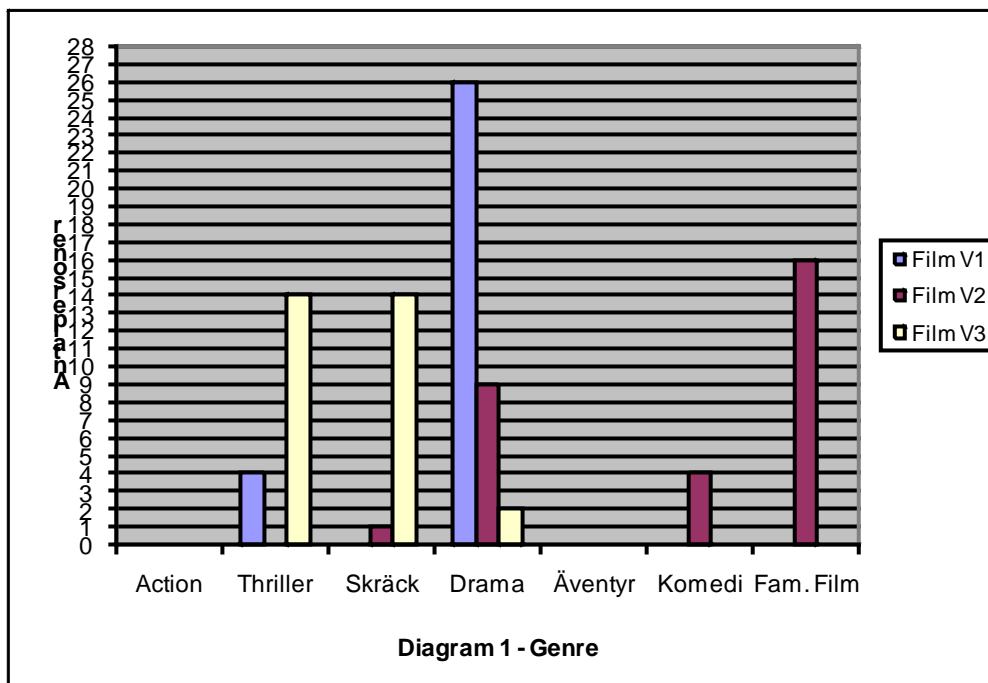
Som svar på fråga:

- Hur viktig är bakgrundsmusiken för uppfattningen om en films handling?
- Hur tolkar man filmens handling beroende på vad för musik man hör, eller inte hör?

Kan man enkelt svara att, musiken i filmen som personerna hör påverkar deras uppfattning om vad för film de ser. Beroende på vad för musik åskådarna hör så tolkar de också filmens genre olika. Viktigt att notera är att den versionen utan musik ”den neutrala” tolkas som drama.

Här nedan ser vi svaren från Rasmus Wedin uppsats i fråga:

Vilken Genre tillhör filmen?

Diagrammet visar en tydlig indikation på att man uppfattar filmen olika beroende på vad för musik man hör.

”Ljudet i en film kan helt klart vara avgörande för vilken genre man associerar filmen till. I de tre olika filmgenrer jag valde att arbeta med, Drama, Familjefilm och Skräck/Thriller, så fann jag att testpersonerna helt klart påverkades av ljudet i sitt val av filmgenre. Trots marginellt utstickande svar, så var den samlade åsikten förvånansvärt koncis med klar separation mellan de tre olika filmerna” Skriver Rasmus Wedin.

Mina sekundära frågeställningar var:

- Hur tolkar åskådarna karaktären i filmen beroende på vad för musik de hör?

Tabell 2

Karaktärens roll i Filmen	Version 1	Version 2	Version 3	Version 4 (Utan musik)
Offer	19			
Neutral			2	
Gärningsman	5			
Glad/Lycklig'			23	
Deprimerad		21		20
Sjuk	1	4		5
Annat				

Tabell 2: Här ser vi resultatet om vad deltagarna tycker att mannen i filmen har för roll i de olika versionerna.

Version 1: 19 stycken svarade att han var ett offer medan fem stycken svarade att han var gärningsman. Majoriteten tycker alltså att mannens roll i filmen var ett offer.

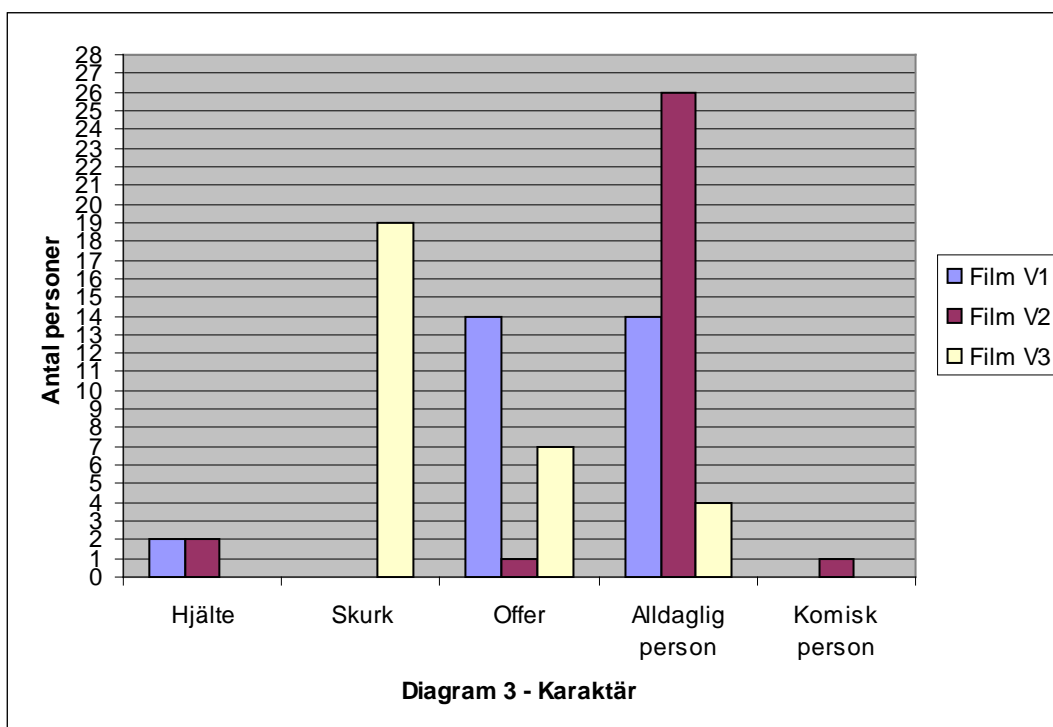
Version 2: Här tycker dock 21 stycken att mannen i filmen verkade vara deprimerad och olycklig. Endast 4 svarade sjuk. Resultaten kan visa att man i version 2 uppfattar mannen som deprimerad.

Version 3: Här finner vi ännu en gång det mest övertygande resultatet av dessa, 23 svarade mannen i filmen var glad/lycklig. I förgående (tabell 1) så ser man att versionen 3 tolkas som komedi.

Version 4: Versionen utan musik tolkades i tabell 1 som drama, och här ser vi resultatet för ”mannens roll i filmen”. 20 stycken svarar att de tror att mannen är deprimerad och fem stycken svarar sjuk.

Här nedan ser vi svaren från Rasmus Wedin uppsats i fråga:

Vilken karaktär spelar mannen?

Diagrammet visar en tydlig indikation på att man uppfattar karaktären i filmen olika beroende på vad musik man hör.

”Ljudet och musiken påverkade helt klart åskådarnas uppfattning om karaktären i filmen. Utifrån de här resultaten skulle man kunna tro att det är tre helt olika män, som har helt olika roller i den här filmen, när det i själva verket är en och samme man, ljudlagd på tre olika sätt” säger Rasmus Wedin.

- Hur påverkar antalet film/vecka den tolkning man har angående filmen?

Tabell 3

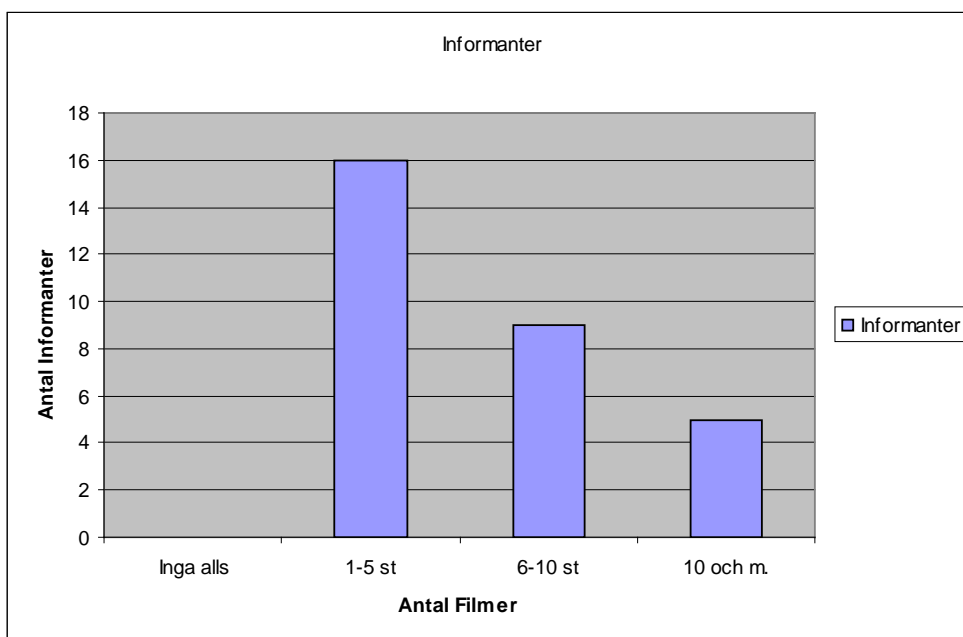
Filmer/Vecka			
Noll-Två			18
Två-Fyra			5
Fyra-Sex			2

Tabell 3: Visar hur många filmer/vecka deltagarna tittar på. Majoriteten svarade att de kollar ungefär 0-2 filmer per vecka.

Som svar på frågan ovan kan man säga att det enligt resultaten inte finns några tecken på att mer filmtittande/vecka ökar uppfattningen om genre tolkning och dylikt.

Här nedan ser vi svarem från Rasmus Wedin uppsats i fråga:

Påverkar hur ofta man tittar på film resultatet?

Diagramet visar hur ofta informaterna tittar på film under en månad.

”Det här resultatet visar helt klart på en grupp personer som är väldigt vana att titta på film. Det är dock svårt att räkna ut ett medeltal eftersom kategorierna inte utgör exakta nummer. Jag har inte kunnat hitta någon exakt statistik för medel-svensken, att jämföra med, men jag skulle tro att detta ligger en bra bit över det svenska genomsnittet av filmkonsumtion per månad” Skriver Rasmus Wedin.

- Hur påverkar en favorit genre uppfattningen åskådaren har?

Tabell 4

Favoritgenre inom Film		
	Skräck/Rysare	14
	Thriller	
	Drama	
	Action	10
	Komedi	1
	Annan	

Tabell4: Visar vilken favoritgenre deltagarna har inom film. Svaret här blev att 14 stycken mest gillar skräck/rysare, tio stycken action och bara en svarade komedi.

Om man enligt tabellen ska dra slutsats om olika favoritgenre bland informanterna påverkar resultatet så kan man varken säkert säga ja eller nej. Denna fråga får bli en öppen fråga och kanske förslag till närmare och vidare forskning.

4.1 Diskussion

Jag har både fått svar på mina primära, samt sekundära frågeställning. Man kan men stor säkerhet säga att bakgrundsmusik i film påverkar uppfattningen om filmen, och inte minst i filmens handling. Vi ser t.ex. Detta i tabell 1. Man kan dock inte utgå från att mer filmtittande per vecka eller en speciell favoritgenre kan göra så att man tolkar film olika. Detta har nog mer att göra om hur många filmer man har sett under sitt hela liv, eller kanske ens kulturella uppfattning och dylikt som kan styra tolkningen. Men man också men stor säkerhet säga att bakgrundsmusiken kan påverka karaktärens roll i filmen. Vi ser i tabell 2 att resultaten visar starkt för detta påstående.

I fråga om:

- Vad tror du filmen handlar om? Och varför?

Denna fråga har jag valt att stryka då hela analysen och sammanställningen skulle bli mycket invecklat och komplicerad att sammanställa. Inte minst hade jag nog behövt skriva varje enskild kommentar och bifogat det. Varje deltagare hade olika uppfattning på denna fråga

OBS! Handlingarn finns hos mig för dig är intresserad, för ev. Vidare forskning

En tydlig sak man kan utläsa är att svaren jag fått fram och svaren som Rasmus Wedin fått fram är nästan likadana. Även om sifforna inte är exakt likadana så visar de tydligt på övertygande svar i frågorna. Både i min och Wedins uppsats visar svaren att musik tydligt påverkar tittaren uppfattning om filmen. Man kan med hjälp av musik utläsa filmens genre, karaktärernas roll i filmen och vad filmen tros handla om. Det är ganska enastående att musiken kan göra så mycket för bilden, och som Wedin säger "Ljudet är halva upplevelsen... Minst" Stämmer verkligen. Jag hade inte trott att skillnaden skulle vara så marginell som den faktiskt var, men nu i efterhand förstår jag verkligen hur musik påverkar bilden. Men andra ord kan man faktiskt manipulera en bild med hjälp av musik och ändra budskapet med bilden.

4.2 Resultatanalys

Film 1: Skräck/Rysare

När jag börjar gå igenom resultaten för den första filmen inser jag att majoriteten svarat vad i min mening är ett korrekt svar. Meningen men ljudläggningen för den första versionen var att framhäva mystik och mörknad och på så sätt framhäva skräck/rysare genre. 20 stycken har svarat Skräck/Rysare medan fyra stycken svarat Action och en person svarat annat. Men när man kollar närmare på frågan om Karaktärens roll i filmen, så har många svarat att de anser att han är offret. Här kan det finnas delade meningar eftersom jag efter undersökningen frågade om just den filmen och den uppkom en diskussion om varför han var offret och varför andra ansåg att han var gärningsmannen. Denna åsikt kan nog ha bakgrund i hur ofta man tittar på film och ens förförståelse för film. Diskussion tydde på att vissa ansåg att han var offret eftersom han var stressad medan andra påstod att han var lugn och kallblodig. Ens åsikter om vad som är vad spelar roll, så det svårt att säga varför just alla tyckte som de tyckte.

Film 2: Drama

Här ser vi att även om resultaten inte var som i den första filmen så är ändå svaren övertygande och att majoriteten tycker likadant. Sjutton stycken svarade drama, sju komedier och en person på annan genre. Här finns det också delade meningar, även om de flesta svarade deprimerad så kan andra jag har frågat som inte var med i undersökningen tycka att personen i fråga såg neutral ut, varken glad eller ledsen. Så förförståelsen har en viktig roll än så länge. 21 svarade att karaktären var deprimerad medan fyra svarade sjuk. Sjuk på det sättet att han var förkyld eller dylikt.

Film 3: Komedi

Här ser vi nog de mest övertyganden svaren av alla. 24 stycken svarade komedi och en svarade drama. Detta tyder på att glad musik har en visst förtroende hos komedi filmer. När man frågade om vad de tyckte om karaktärens roll i filmen, svarade de flesta Glad/Lycklig och två svarade neutral.

Film 4: Neutral (Utan Musik)

Denna version blev intressant eftersom jag varken tänkte eller förväntade mig något resultat. Svaret blev att de flesta trodde filmen var en drama film där karaktären var deprimerad.

4.3 Slutsats

Man kan nog med stor säkerhet säga att musiken i filmen har en stor betydelse både för handlingen och för att bestämma filmens genre. När jag började skriva uppsatsen så hade jag inte tänkt så mycket på hur resultaten skulle bli. Men nu när jag kollar på resultaten och analyserar så kan jag inte sluta att reflektera kring Juraj Lexmann påstående; Vi har växt upp med att vissa toner och musik kännetecknar en viss filmgenre.

Men jag undrar verkligen om man i början av filmens historia, om man redan då hade ljudlagt t.ex. en komedi film med skräck musik, vilket inflytande hade filmen då haft? Hade vi då relaterat den musik som vi relaterar till skräck nu, istället relaterat till komedi? Dvs. Att man istället för att intala människan att komedi filmer låter såhär, istället låter såhär. Detta påstående kan nog jämföras med att uppfostra ett barn, barnet lär sig vad som är rätt och fel utifrån vad vi har fått veta. T.ex. att rökningen inte är bra, men att t.ex. Uppfostra ett barn och säga att rökningen är bra. Skulle barnet fortfarande tycka det var bra när hon/han växte upp? Vem var det från början som bestämde att filmmusik för en viss genre ska låta på ett visst sätt? Kan man ändra den traditionen och från och med nu intala nästa generation någon helt annat? Eller är de bara det mänskliga huvudet som har bestämt det, dvs. att man föddes med det?

Värt att nämna är att musiken inte bara kan styra filmen handling, utan även karaktärernas roll i filmen, sinnesstämning osv. Det är fascinerande att man med enbart ljud och musik kan säga så många saker. Ljudet och musiken har som uppgift att förstärka händelser i filmen, men vi vet också att ljud och musik kan lätta på allvaret och göra saker roliga. Ett bra exempel är American Funniest Home video där man i stundens allvar har rolig musik, så att allvarliga klipp där kanske mannen slagit sig rejält blir enbart roliga. Ett annat exempel kan vara att förstärka förmedlingen till någon med hjälp av musik. T.ex. Kan vi se på sidor runt om på Internet tragiska bilder med rolig musik och roliga ljud, som gör att konsumenten som ser på det blir ännu allvarligare eftersom musiken förlöjligar bilden och gör den ännu mer seriös.

4.4 Förslag till vidare forskning

Här står den nu till men vår tolkning och uppfattning av musik? Föddes vi med den aspekten att veta vad som är komedi och vad är action? Föddes vi med de möjligheterna att kunna tolka vad för genre en viss musik tillhör?

Svaret på detta är ja och nej, beroende på vem du frågar. Jag tror själv också att svaret både kan vara ja och nej. Vi har en förmåga när vi föddes att lära oss tolka och urskilja saker, men vi vet inte från den första dagen vi föds vad som tillhör vad. Detta verkar kanske självklart, men är det så verkligen för alla personer? Föddes alla med samma möjligheter och förutsättningar att kunna tolka vad om är vad? Vad är det som styr våra uppfattningar? Kanske finns det fler frågor än svar.

Men jag tror att vi uppfostras olika i olika miljöer och utifrån det lär vi oss vad som är rätt och fel. Nåt som är rätt för dig kanske enligt min åsikt inte är rätt. Detta återknyter jag då till min uppsats. Flera av mina deltagare har svarat likadant, men hur tolkar dessa som svarade annorlunda filmen? Kan det ha men att göra hur ofta de i sina liv har kollat på film? Eller har de en annan uppfattning och till och med annan kunskap om vad som är "rätt" genre. Komedi för dom kanske inte är komedi för dig och mig. Vad är det som styr detta? Jag tror många svar kan finnas i den kulturella skillnaden, men en annan fråga som dyker upp då är; om alla har samma bakgrund och kultur och svarar olika? Ja, de en bra fråga. Kanske är de då mer det psykologiska perspektivet som styr. Hur lät filmmusiken under deras uppväxt? Var det skillnad på filmmusik då och nu, och kan detta ha styrt om vad som avgör en genre

Detta kanske är ett ämne för en psykologi student att svara på, då för mig som inte har någon bakgrund i psykologi endast är spekulationer giltiga. Kort tror jag dock att många faktorer spelar roll. Beroende på vart vi kommer ifrån och hur våra liv har sett ut så kan resultaten bli olika.

Alla dessa frågor är ett alternativ för dig som forskar eller ska forska vidare inom detta ämne. Att svara på och få mer klarhet i dessa frågor så kan man även ta upp om ålder och kön påverkar resultaten och vad detta beror på. Har killar och tjejer olika uppfattning och tolkning om filmgenre just för att killar är killar och tjejer är tjejer, eller ligger djupare än så?

Käll- och litteraturförteckning

Litteratur:

- I. Burnand, David, Miguel, Mera, European Film Music, [Ashgate Publishing, Ltd.](#) 2006
- II. Davis, Richard, Complete Guide To Film Scoring, [Hal Leonard Corp](#) 2000
- III. Lexmann, Juraj, Theory Of Film music, [Peter Lang Pub Inc](#) 2006

Uppsatser:

- I. Wedin, Rasmus 2006, Ljudet är halva upplevelsen... Minst! – En undersökning om ljudets- och musikens påverkan på filmupplevelsen, Högskolan Dalarna

Elektroniska Källor:

- I. <http://www.ne.se/artikel/O322208> - 2009-01-19 Nationalencyklopedin • Ordbok
- II. <http://www.ne.se/artikel/156161> - 2009-01-19 Nationalencyklopedin • Lång
- III. <http://www.ne.se/artikel/228116> - 2009-01-19 Nationalencyklopedin • Lång

Bilaga 1/1

Hur gammal är du?

Kille/Tjej

1. Hur många filmer brukar du kolla på under en vecka?

A: 0

B: 1-2

C: 2-4 eller fler

2. Vilken typ av film gillar du mest?

A: Skräck/Rysare

B: Thriller

C: Drama

D: Komedi

Annat: _____

3. Vad tror du filmen handlar om? Varför? Beskriver kortfattat:

4. Vilken roll tror du personen i filmen har?

A: Offer

B: Neutral

C: Glad/Lycklig

D: Gärningsman

E: Deprimerad

F: Sjuk

D: Annan

5. Inom vilken genre skulle du sätta den här filmen?

A: Rysare/Skräck

B: Drama

C: Komedi

D: Annan _____